

Jeg våger meg utpå med følgende påstand: Jesus hadde ikke gjort det særlig bra i en norsk valgkamp, i alle fall ikke med sin positive vektlegging av uverdighet: «Når dere har gjort alt som er pålagt dere, skal dere si: Vi er uverdige tjenere...» (Luk. 17, 10). Søndagens tekst er krevende å skulle lese og forkynde inn i vår sosialdemokratiske kontekst der tjener-herre relasjonen er

både fremmed og belastet.

I leseteksten fra 5. Mosebok, rettes fokus mot Israelfolket. «Vokt deg vel for å glemme Herren din Gud(...) Når

du får spise deg mett, når du bygger fine hus og får bo i dem, når ditt storfe og småfe øker i tall, når du får mye gull og sølv, og hele din eiendom vokser, da vokt deg så du ikke blir hovmodig og glemmer Herren din Gud.» Israelfolket advares videre mot tanken om at det er deres egen kraft og sterke hånd som har skaffet dem denne rikdommen. Og satt inn i denne sammenhengen, kan dagens tekst også leses som en korleksjon til oss her i Norge anno 2008. Inn i denne sammenhengen kommer vingårdssøndagens tekster med budskapet om at vi er tjenere. Vi er tjenere fordi det finnes bare en Herre, og den «rollen» er allerede besatt. Det finnes bare en Herre, og det er Gud. Vi er tjenere. Gud er Herre. Det er det som er dagens korleksjon, og

Uverdige

Til tjeneste

«Når dere har gjort alt som er pålagt dere, skal dere si: Vi er unyttige tjenere og har bare gjort det vi Er dette inspirerende for en arbeidstaker? Vi la søndagens bibeltekst fram for personalsjefer og motiv

Astrid Dåstøl

astridda@vl.no

22 310 401

Elendig lederskap, synes Frode Kyvåg, generalsekretær i Norway Cup og suksessrik håndballtrener gjennom mange år. Han har bittert prøvd ut en autoritær lederstil selv.

– Før tenkte jeg at «disse håndballspillerne bør være stolte over å spille på laget til Frode Kyvåg». Det er flaut å tenke tilbake på, sier han.

Rosenborgresept. Nå forkynner han den inkluderende lederstilen.

– Man må skape en verdiplattform for å prestere sammen, ikke alene. Det viktigste for å skape gode ferdsigheter er trivsel, trygghet og inkludering. Rosenborg vant Tippeligaen 13 ganger på rad fordi en blanding av gjensidig respekt, ambisjoner, vilje, nestekjærlighet og fellesskap

har grodd fast i veggene der, forklarer han.

En tjener som blir oppfordret til å føle seg unyttig har blitt gjort til en selvfølgelighet, og det vil ikke Kyvåg ha noe av.

– Foruten vann og brød er det stimuli vi lever av. I form av ros, oppmuntring og anerkjennelse.

Robottjener. Coach Lene Fjellheim leder firmaet Coach Team, som blant annet jobber med lederutvikling.

– Dette er ikke spesielt god personalpolitikk. Tjeneren blir en robot, som bare skal være takknemlig for å få gjøre noe for sin herre og utslette seg selv, mener hun.

Ledelsen bruker ofte pisk eller gulrot, men her synes ikke Fjellheim at herren be-

nytter seg av hverken det ene eller det andre.

– Enten blir vi motivert av en gulrot i form av noe attraktivt som henger foran oss og som vi er villige til å gjennomgå en del for. Alternativet er en pisk som er så ubehagelig at vi jobber for å unngå den. I denne historien er budskapet fra den overordnede ren underkastelse, forklarer hun.

Superledelse. Nå skal ansatte få ansvar, og nærmest lede seg selv.

– Det kalles selvledelse eller superledelse. Lederen delegerer ansvaret, og det blir opp til medarbeiderne å finne egne løsninger. Gjennom ansvar får medarbeiderne eierskap til oppgavene. De føler de seg ikke unyttige og får ikke arbeidet tredd ned over halsen, slik bibelteksten indikerer.

For dagens arbeidstakere er det uaktuelt å bøye seg for ledere som ikke verdsetter dem og kompetansen deres.

– Vi opplever at eldre arbeidstakere ofte har større respekt for ledere, og vil kanskje være tilbøyelige til å la seg motivere av denne holdningen. De yngre er ofte mer opptatt av hva selskapet og lederen kan gjøre for dem. De strutter av noe helt annet, kjenner sin verdi og kan i dagens arbeidsmarked velge på øverste hylle, sier Fjellheim.

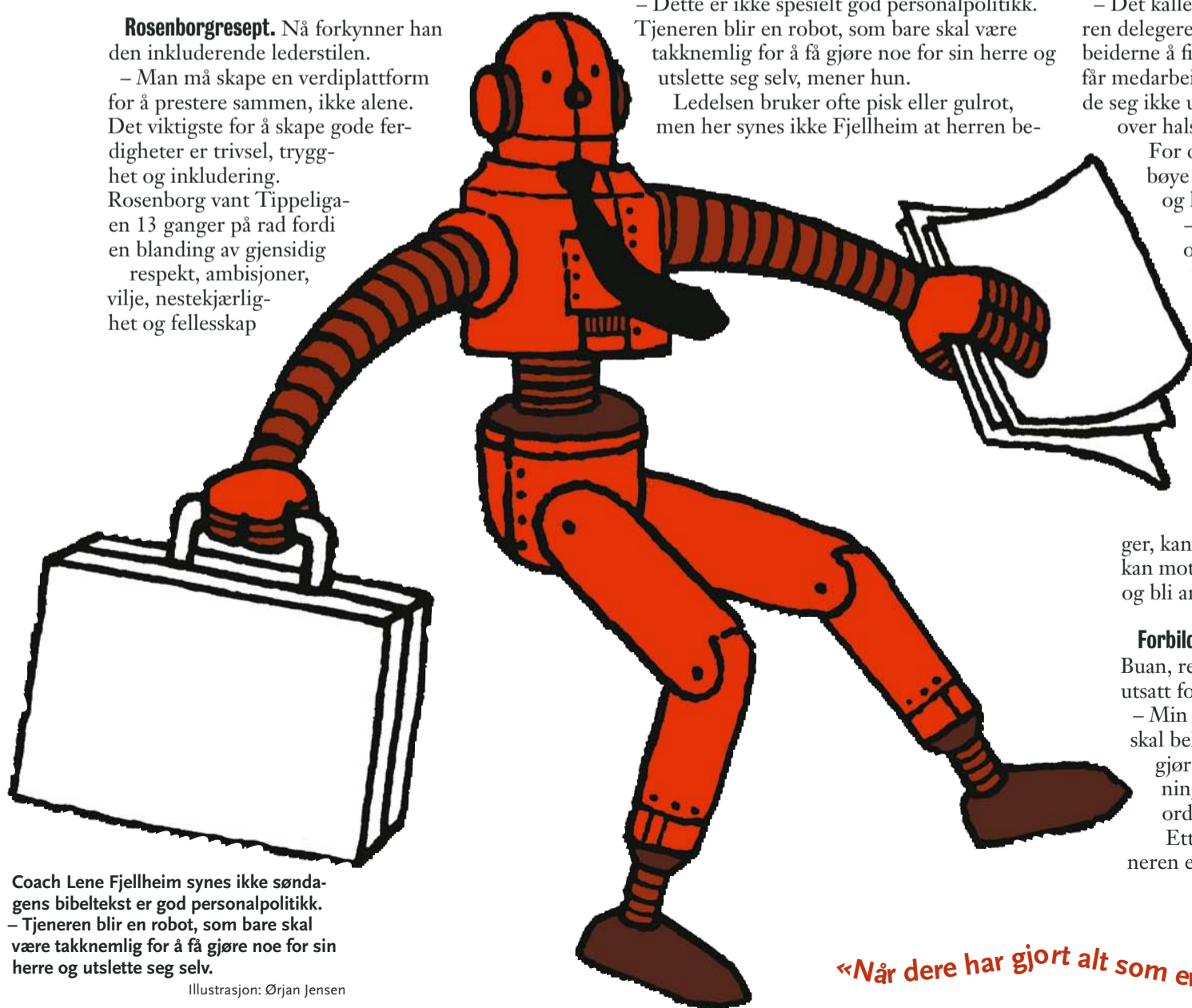
Plikt er som regel ingen motivasjon, men enkelte lar seg drive av den.

– Er du kun på jobb for å tjene penger, kan det hende at rene plikter og direktiver kan motivere deg. Da slipper du å tenke selv og bli ansvarliggjort.

Forbilde. HR-direktør ved Ullevål, Morten Buan, reagerer umiddelbart med at tjeneren er utsatt for dårlig lederskap.

– Min grunnleggende livsregel er at ansatte skal behandles med respekt og inspireres til å gjøre sitt beste gjennom å føle seg betydningsfulle. Gjensidig respekt er et nøkkelord i god personalledelse, konstaterer han.

Etter å ha tenkt seg litt om, synes han tjeneren er et godt forbilde for helsepersonell.

Coach Lene Fjellheim synes ikke søndagens bibeltekst er god personalpolitikk. – Tjeneren blir en robot, som bare skal være takknemlig for å få gjøre noe for sin herre og utslette seg selv.

Illustrasjon: Ørjan Jensen

«Når dere har gjort alt som er pålagt dere, skal dere si: Vi e

Kjersti Gautestad Norheim, 33 år, Menighetsplanter, Blystadlia / Løvenstad i Rælingen kommune.

Barmhjertige Gud, du har ved ditt ord kalt oss til arbeid i din kirke på jorden. Gi oss din Hellige Ånd, så vi i lydighet retter oss etter din vilje og ikke setter vårt håp til vår egen fortjeneste, men til den nåde som du så rikelig har vist oss i din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den Hellige Ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen

det er det som er dagens evangelium. Å være tjener er å være underlagt en herre. Å være underlagt en god herre er noe helt annet enn å være underlagt en dårlig herre. Og Gud er en god herre. «Mitt åk er godt», sier Jesus (Matt. 11,30). Dagens evangelium er at vi er gitt å tjene en god herre, en herre som viser omsorg, en herre som bryr seg om oss, som elsker oss. Og det er

ut fra denne uforbeholdne kjærligheten at vi selv er satt til å tjene. Vi som også når vi har gjort alt som er pålagt oss fortsatt er uverdige tjenere, vi er «uverdige tjenere og har bare gjort det vi var skyldige til å gjøre». Vi som har fått alt uten å gjøre oss fortjent til det, er satt til å elske Herren vår Gud, oss selv og hverandre. «Bli ingen noe skyldig, annet enn det å elske hverandre.»

skulle.»
atorer.

- Vi skal sørge for det beste for pasientene, og da er det viktig å være ydmyk. Man skal ikke se på seg selv som unyttig, men sette de man skal tjene i høysetet, forklarer han.
- Direktøren mener en grunnleggende utfordring for et spisskompetent forskningsmiljø på norske sykehus er å være ydmyke fremfor å speile egen fortrefelighet.
- Plikten til å «bare gjøre det vi skulle» er på vei bort fra arbeidslivet, synes Buan.
- Lojalitet og plikt er under press, både i dagens generasjon arbeidstakere og den som er på vei. Egenverdi er viktigere nå.

Pliktoppfyllende. Elin Ørjasæter, tidligere hodejeger og personaldirektør i Damm, velger å snu om på forholdene i historien. Hun mener den ydmyke tjeneren er et godt bilde på det å være leder. De beste lederne stiller seg som ydmyke tjenere for arbeiderne:

«Foruten vann og brød er det stimuli vi lever av. I form av ros, oppmuntring og anerkjennelse»

Frode Kyvåg

– De ansatte er jo en del av oppgaven bedriften skal utføre, og dermed også en del av «herren» vi leser om her. De gode lederne er plikt-mennesker, som strekker seg langt for oppgaven. Plikt er undervurdert i alt snakk om ledelse. Vi er så opptatt av å ha ledere som er karismatiske, visjonære og sterke, men de beste lederne er folk som er veldig pliktorientert, forklarer hun.

Gode ledere ser ikke hensikten med å velte seg i luksus.

– De fortsetter å jobbe like hardt, og ser arbeid som livets mening. Bibelstedet handler vel egentlig om å elske arbeidet, og å gjøre sin plikt, tror Ørjasæter.

Fungerende personaldirektør i Staten, Per Kristian Knutsen, tør ikke å si så mye om den bibelske arbeidsgiverens lederkvaliteter. Tariffoppgjøret nærmer seg. Han nøyer seg med dette:

– Dette er ikke god personalpolitikk. Det er jo tydelig at vedkommende ikke har sluttet seg til avtalen om et inkluderende arbeidsliv, slik Staten har gjort.

r unyttige tjenere og har bare gjort det vi skulle.»

TEKSTEN

Luk. 17. 7-10

PREKENTEKSTEN

Hvis en av dere har en tjener som er ute og pløyer eller gjerter, vil han da si til ham når han kommer hjem fra markene: Kom nå og sett deg til bords? Nei, han vil si: Lag til kveldsmaten for meg, gjør deg så i stand og vart meg opp mens jeg spiser og drikker. Etterpå kan du selv få deg mat. Takker han tjeneren for at han gjorde det han fikk beskjed om? Nei! På samme måte med dere. Når dere har gjort alt det som er pålagt dere, skal dere si: Vi er uverdige tjenere og har bare gjort det vi var skyldige å gjøre.»

Vokt deg vel for å glemme Herren din Gud, så du forsømmer å holde hans lover, bud og forskrifter, som jeg gir deg i dag. Når du kan spise deg mett, når du bygger fine hus og får bo i dem, når ditt storfe og småfe øker i tall, når du får mye gull og sølv, og hele din eiendom vokser, da vokt deg så

5. Mos. 8, 7 og 11-18

Sannelig, Herren din Gud vil føre deg inn i et godt land, et land med rennende bekker, med kilder og vann fra dypet, som strømmer fram i dal og på fjell;

Vokt deg vel for å glemme Herren din Gud, så du forsømmer å holde hans lover, bud og forskrifter, som jeg gir deg i dag. Når du kan spise deg mett, når du bygger fine hus og får bo i dem, når ditt storfe og småfe øker i tall, når du får mye gull og sølv, og hele din eiendom vokser, da vokt deg så du ikke blir hovmodig og glemmer Herren din Gud, som førte deg ut av Egypt, av trellehuset. Han ledet deg gjennom den store, uhyggelige ørkenen, hvor det var

1. Kor 3, 4 -11

Når én sier: «Jeg holder meg til Paulus» og en annen: «Jeg til Apollos», er dere ikke da som alle andre mennesker?

Hva er da Apollos, og hva er Paulus? Tjenere som hjalp dere til tro! Begge gjorde vi det Herren hadde satt oss til. Jeg plantet, Apollos vannet; men Gud gav vekst. Derfor er de ikke noe, verken den som planter eller den som vannet, men bare Gud som gir vekst. Den som planter og

du ikke blir hovmodig og glemmer Herren din Gud, som førte deg ut av Egypt, av trellehuset. Han ledet deg gjennom den store, uhyggelige ørkenen, hvor det var giftslanger og skorpioner, gjennom et uttørret land hvor det ikke var vann. Og av harde fjellet lot han vann strømme fram for deg. Han gav deg manna i ørkenen, en mat som dine fedre aldri hadde kjent til. Det gjorde han for å ydmyke deg og prøve deg og så gjøre vel mot deg til slutt.

Derfor skal du ikke tenke med deg selv at det er din egen kraft og din sterke hånd som har skaffet deg denne rikdommen. Nei, kom i hu at det er Herren din Gud som gir deg kraft til å vinne rikdom. Slik vil han stå ved paktten som han sluttet med dine fedre og bekreftet med ed, som han gjør det i dag.

giftslanger og skorpioner, gjennom et uttørret land hvor det ikke var vann. Og av harde fjellet lot han vann strømme fram for deg. Han gav deg manna i ørkenen, en mat som dine fedre aldri hadde kjent til. Det gjorde han for å ydmyke deg og prøve deg og så gjøre vel mot deg til slutt.

Derfor skal du ikke tenke med deg selv at det er din egen kraft og din sterke hånd som har skaffet deg denne rikdommen. Nei, kom i hu at det er Herren din Gud som gir deg kraft til å vinne rikdom. Slik vil han stå ved paktten som han sluttet med dine fedre og bekreftet med ed, som han gjør det i dag.

den som vannet, er ett, men de skal få lønn hver etter sitt eget arbeid. For vi er Guds medarbeidere, og dere er Guds åkerland, Guds bygning.

I kraft av den nåde Gud har gitt meg, har jeg lagt grunnvollen som en klok byggmester; andre bygger videre på den. Men enhver må se til hvordan han bygger. Ingen kan legge noen grunnvoll enn den som er lagt, Jesus Kristus.

Slik lyder Herrens ord.